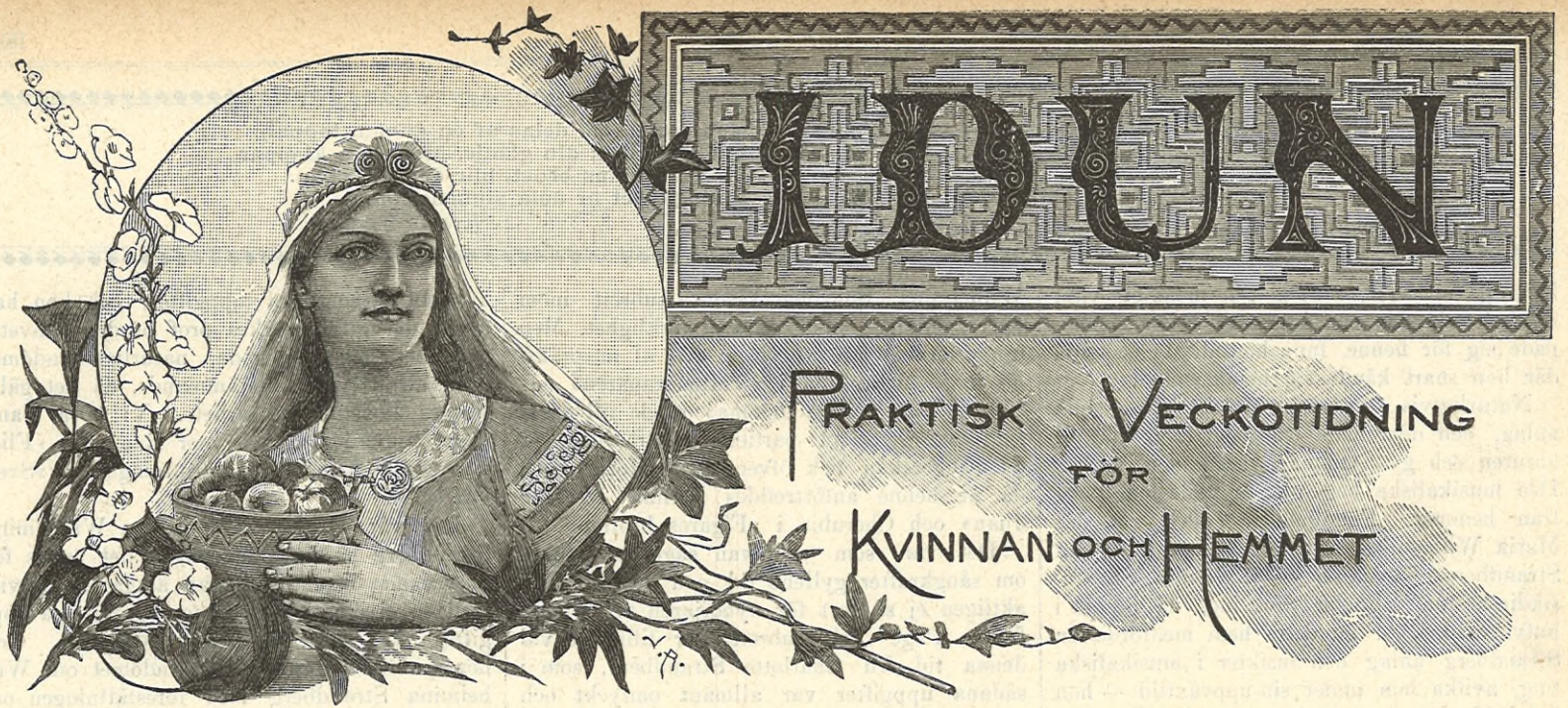

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Gernands Boktr.-Aktieb.

N:r 46 (256)

Fredagen den 11 november 1892.

5:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. » 6: 50 Idun ensam » 4:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i <i>lanisorten</i> & post- anstalt, i <i>Stockholm</i> hos redaktion</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas & byrå kl. 12-1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag Lösnummerspris 15 öre (vid kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Plattsökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad</p>
--	--	--	---	--

Wilhelmina Strandberg.

Det gör godt att se, när verklig och obestriddlig förtjänst, som anspråkslöst gömt sig undan, drages fram ur en undanskymd tillvaro för att erkännas och belönas. Man kan måhända tycka, att denna naturliga handling af billighet och rättvisa ej skulle behöfva tjugufem år för att vinna verkställighet, och det vore nog för alla parter bäst, om detta erkännande kunde komma förr. Men när man är dömd att, som ryssen säger, »äta körsbär med de store», bör man vara nöjd, om man får ett och annat bär med och slipper att uteslutande hålla sig till kärnorna. Särskildt vid en lyrisk scen, där en eller flere större stjärnor lysa med ett så starkt ljus, att de fördunkla de smärre, behöfves det för dessa smärre årtal af arbete, innan deras mödor och förtjänster blifva observerade.

Vid vår kungliga opera firades nyligen en artist, hvars förtjänst i främsta rummet bestod i ett ärligt, samvetsgrant och anspråkslöst arbete i den lyriska konstens tjänst. Och detta arbete

hade då varat i tjugufem år. Det var fru *Wilhelmina Strandberg*, som på årsdagen af sin debut vid samma konstanstalt tog emot publikens hyllning och kamraters tacksamhet för sin verksamhet under dessa år i konstens tjänst. Det gjorde ett vackert intryck att se denna hyllning ägnas en artist, som ej kan sägas höra till de konstens söndagsbarn, hvilka naturen slösande doterat för deras blifvande kall. Och när man såg fru Strandberg på sin hedersdag återgifva den gamla, trogna *Margareta i »Hvita frun»* och tänkte tillbaka på hennes utvecklingsgång under det förlutna kvartseket, då kunde man nästan känna sig tacksam för ett så talande bevis på, att inom den lyriska konsten åtminstone icke *allt* beror »på Guds nåde», utan att eget arbete också spelar en roll med i den lyriska artistens utvecklingsdrama. Det var — så föreföll det åtminstone — detta egna arbete, som här i främsta rummet hyllades och detta med full rätt. Därigenom hade fru Strandberg undvikit att stanna

Det är ej mänskan godt att vara ensam,
Hvar hjärtats bättre känsla är gemensam:
Det ljud, som ingen hör, är icke till,
Den känsla ingen delar, hon står still.

Men sorg, som delas af en annan, tappar
Sin bitterhet; din glädje, blott han klappar
Uti en annans bröst, blir dubbelt skön.
Deltagandet är ädla sinnens lön.

ISAIAS JEGNÉR.

kvar på ett visst område och inom ett visst rollfack; då den ena branchen roller ej lämpade sig för henne, fann hon alltid en annan, där hon snart kände sig hemmastadd.

Naturligtvis förutsätter sådant äfven goda anlag, och dem hade fru Strandberg fått af naturen och gynnsamma förhållanden i öfrigt. Den musikaliska begåfningen hade hon i arf från hemmet. Familjefader i det hem, där Maria Wilhelmina Söhrling — så lyder fru Strandbergs flicknamn — växte upp, var musikdirektören Vilhelm Söhrling, då bosatt i hufvudstaden. Från detta hem medförde fru Strandberg anlag och insikter i musikaliska ting, hvilka hon under sin uppväxttid — hon är född den 6 november 1845 — kom att inhämta. Det medfödda musiksinnets och den goda smaken fingo här sin första utbildning, på samma gång Wilhelmina Söhrling här uppfostrades af sin mor, Marie Elise Vretman.

Musiksinnets är inom Söhrlingska släkten en ej blott ärftlig, utan äfven dominerande egenskap, såsom också visade sig hos Wilhelmina Söhrling liksom ännu hos hennes fader och syster Selma, som lefva på Gotland och göra värdefulla insatser i musiklivet i Visby. Vi kunna således utan öfverdrift taga för gifvet, att Wilhelmina redan från början blef bestämd för scenen eller åtminstone för konstsången. Detta framgår också däraf, att hon redan vid jämförelsevis unga år började studera solosång vid konservatoriet. Där väckte hon uppmärksamhet, mindre med sina röstmedel än genom sin naturliga begåfning för musik, det vill säga hvad man plägar kalla godt öra, säker uppfattning och riktigt omdöme. Rösten karakteriserades som en mezzosopran. Sin första utbildning erhöi den af professor Günther, därefter gick den i skola hos hörsångaren Isak Berg, som vid denna tid såsom sångmästare ägnade k. operan sin rika erfarenhet. Den 18 oktober 1867 tog Wilhelmina Söhrling det afgörande steget och beträdde för första gången de tilljor, där man söker framställa världen. I en liten, nu glömd operacomique af Nicolo Isouard »Joconde» gjorde fru Strandberg sin första sceniska lärosplan. Försöket slog väl ut, om man får döma af samtida utlåtanden; den unga debutanten förutsades en vacker framtid inom operacomiquens subrettfack. Hennes dramatiska aktion var liflig och obersvärad, och gången var — såsom en bedömare uttrycker sig — »behändig».

Trots denna framgång fann dock sångerskan det nödigt att ytterligare förkofra sig i sin konst. Det fanns vid denna tid många och vackra föredömen vid vår operascen, hvilka kunde sporra de yngre till ansträngningar. Arnoldson, Willman, Arlberg, Behrens samt fruarna Michaeli och Stenhammar voro sådana lysande förebilder. Åt den sistnämnda anförtrödde Wilhelmina Söhrling den ytterligare utbildningen af sin röst, medan hon själf fortsatte med att debutera (såsom Sophie i D'Alayrac's lilla sångspel »En egenom till salu»). På våren 1868 anställdes hon fast vid den operascen, som hon ännu tillhör.

Den framtid, som en musikbedömare (det var för öfrigt professor Bauck) förutsade

Wilhelmina Söhrling såsom subrett inom operacomiquen, blef också en verklighet. Men uppgifterna voro att börja med af anspråklös art. Marcellina i »Vattendragaren» och Lotta i »De löjliga mötena» hörde till dessa sångerskans första partier. Bättre blef det, då sångerskan fick öfvergå till Mozart, och då åt henne anförtröddes Zerlina i »Don Juan» och Cherubin i »Figaros bröllop».

Det var, som vi ofvan sagt, en i fråga om sängkrafter gyllene tid, och det gick följaktligen ej så fort för nybörjaren att komma fram. Page- och subrettroller tillhörde vid denna tid fru Charlotte Strandberg, som i sådana uppgifter var allmänt omtyckt och med hvilken en nybörjare hade svårt att täfla. Så småningom fästes dock uppmärksamheten vid Wilhelmina Söhrling. Det var i hennes framställningar något friskt och omedelbart, som gjorde sig gällande; sången var fri från alla oarter, intonationen alltid ren. Härtill kommo såsom synnerligt viktiga egenskaper omsorg och noggrannhet, hvilka särskildt utmärkte och än i dag utmärka sångerskan. Så småningom anförtröddes åt henne Urbain i »Hugenotterna» och Siebel i »Faust», den glada Mirza i »Lalla Rookh» och Anna i »Muntra fruarna», hvars aria i den nu stympade måltidsscenen alltid applåderades, Anna i »Friskyten», Diane i »Kronjuvelerna», Jenny i »Hvita frun» och flere andra.

Under de sista trettio à fyrtio åren har namnet Strandberg behärskat roller af detta slag; de utfördes först, som ofvan sagts, af fru Charlotte Strandberg, och ärfdes sedan af Wilhelmina Söhrling, hvilken från sitt giftermål 1878 bar namnet Strandberg. Hennes man, Olof S., var tjänsteman i tullverket. Det fanns också många likheter mellan dessa båda sångerskor, icke minst däruti att de båda aldrig höllo fram sig själfva, på samma gång de voro föredömen i fråga om plikttröhet. Ingendera af dem har kommit till användning i den större repertoaren. Fru Wilhelmina S. har dock ett par gånger försökt sig på större och allvarigare uppgifter och det ej utan framgång. Vid operan »Carmens» framträdande kreerade hon den blida och ädla Michaela och bibehöll under en lång tid detta parti. En än mera afgjord framgång skördade fru S. i Hallströms opera »Vikingarne», där hennes Astrid vann erkännande från alla håll.

Hennes utveckling gick emellertid ej i riktningen af mera allvarliga uppgifter. Hon höll sig vid sina subrett- och pageroller, tills hon med åren — i detta fall äfven arftagerska efter fru Charlotte Strandberg — började utföra äldre, mestadels komiska gumroller, hvilka hon alltid förstätt förläna godt humör och ibland, där så påfordrats, äfven en viss finess. Hennes Martha i »Faust» och »Mefistofeles», amman i »Romeo och Julia», Marcellina i »Figaros bröllop» och mrs Bentzon i »Lakmé» höra till fru Strandbergs mera burleska uppgifter, hvilka dock ej hindrat henne att såsom Margareta i »Hvita frun» och ännu mera såsom fru Ragnhild i »Den bergtagna» och markisinnan i »Regementets dotter» visa prof på finhet och smak i framställningen. Under senare år har fru Strandberg fått ägna en del af sin begåfning

åt rent dramatiska uppgifter, och hon har äfven där gifvit vackra prof på den samvetsgrannhet och det goda, naturliga omdöme, som alltid varit bestämmande, då det gällt hennes konstnärliga arbete. Vi böra bland dessa uppgifter minnas mor Renaud i »Flickan från Arles» och drottningen i »Sven Orädd».

För vår lyriska scen är fru Wilhelmina Strandberg nästan oundgänglig; det finnes för närvarande ingen, som kan åtaga sig de visserligen ej stora, men många och viktiga uppgifter, som höra till hennes repertoar. Och hos publiken förenar sig omdömet om Wilhelmina Strandberg med föreställningen om en den mest samvetsgranna, pliktrogna och älskvärda sångkonstnär.

H. L. Victorin.

En skärgårdssaga.

Långt, långt där ute invid hafets bryn,
där östan hörs i glesa tallar susa,
en klippa trotsigt höjer sig mot skyn,
och vid dess fötter saltsjövägor brusar.
Den stupar lodrätt ned i Östersjö.
Men i dess midt en klyfta är belägen;
om den kan folket ifrån Yxelö
berätta dig en gammal sällsam sägen

Det var när ryssen kom med eld och svärd
och spridda skräck på våra östra stränder,
dref fiskar'n ut från hemmets lugna härd
och lade skärgårdsskogarne i bränder.
Ack, mången holme ännu vitne bär
om denna tid, då hotad var hvar tufva;
du ser kanonen än på Mellstens skär
och ryssseggravarna vid Utö grufva.

Där bodde då på klippig Yxelö
en åldrig fiskargubbe, böjd af åren.
Men i hans koja fanns en däjlig mö,
det var hans dotter, ung och frisk som våren.
När gubbens järnhand skötte båt och skot
och stormen rasade och hög gick vägen,
då redde hon i för'n hans strömmingsnot,
såg ut åt hafvet och var glad i hägen.

Men af sin mor en kostlig ting hon fått,
som gömdes hemma under utskärsfärden;
det var en gammal bräcklig harpa blott,
men den var flickans rikeöm i världen.
När solen sänktes bakom västlig skog,
och skymning drog sitt flor kring skär och vatten,
på harpan drömande hon sakta slog,
och tonen klang i skära sommarnatten.

Med tonerna en hälsning ljuf och öm
till honom öfver viken städe vände;
han hörde och förstod; i nattens dröm
han åter hälsningen till henne sände.
De vuxit upp på naken skärgårdsstrand,
där hafvet svallar och där måsen reder
sitt enkla bo af hafstång, sten och sand,
och där de växlade sina ljufva eder.

Och så kom ryssen. Gubbens stuga brann,
men ingen barnens varma böner hörde.
Snart måsen fiskar'ns lik på stranden fann —
de båda unga man till klyftan förde.
Dit sattes de. All flykt omöjlig var,
de hade blott sin harpa — och hvarandra.
I nätter tre den klang så underbar —
nu hvilat den i djupet med de andra.

Så sagan. Ungmöns harpa tystnad är.
Men om en gång du i den stilla natten,
när månen strör sitt silfver öfver skär
och öfver ångar, skogar, berg och vatten
och vinden saktat knusar Östersjö,
med båten närmar dig de öde stränder,
du tror dig höra än vid Yxeldö
en ton ur djupet, som dig hälsning sänder.

Vilhelm Åkerberg.

Med egna ögon!

Fru Lilli gick och ordnade i sitt lilla hem. Hennes ansikte log ljusst och lyckligt, och det fastän hon just vände sig från fönstret, vid hvilket hon sett sin man försvinna, utan att se sig om och nicka åt henne, som han de första månaderna, de varit gifta, plägat göra.

Det var länge sedan dess nu, och Lilli väntade ej, att han mera skulle återkomma till den för henne så kära vanan. Såg hon glad ut i dag, så var det ej, emedan hon var likgiltig om sin mans ömhetsbetygelser. Nej, det var emedan hon denna gång stått och sett efter honom med ej blott kärlek, utan beundran — beundran öfver hans ihärdighet i ett tröttsamt, enformigt arbete, för hans enkla lefnadsvanor, för hans sparsamhet med kläder och ändå stora förmåga att hålla sig elegant och se vårdad ut, för hans öfverseende och godhet. I går till exempel, när aborren var för litet kokt till middagen, gjorde han ej, som hon hört fru Lenérs man bruka vid sådana olycksöden, nästan slungade tallriken i hufvudet på henne, och ej röt han af ondska och flyttade ur sängkammaren, när lille Truls gaf hals för »ondt för tänder». Nej, han var alltid så god och fördragssam inom hemmet. Tant Wisén hade på det lilla kafferepet i går riktigt öppnat hennes ögon för de goda egenskaper, hennes man besatt.

»Hvilken skatt har ej gifvits mig, och hur litet jag förstätt, att det kunde varit så annorlunda. Ja, jag har ju i tysthet grämt mig och till och med ansett mig olycklig. Fru Lenér, hon måtte ha det, och de där andra stackars fruarna se'n, som gamla kära tant Wisén talade om i går! Det är synd om dem, men jag är glad, att jag fick höra det i alla fall. Jag ser nu Rudolf med helt andra ögon. Adéle sätter alltid i mig, så att jag ser allt med hennes ögon, och hon tycker förstås, att Rudolf är prosaisk och vårt hem litet och skralt bredvid hennes artist till man och atelierliknande våning. Jag undrar, hvad hennes man säger, om fisken kommer illa kokt på bordet, och jag tror inte, att han låter henne ligga och sova, sedan hon vakat halfva natten, medan han ömt som en moder går och bär ett sjukt barn. Jag tror nog, att hon är mycket stolt öfver honom i sällskapslivet, men så vill jag vara stolt öfver Rudolf i hemmet.»

Under denna monolog i tankarne mörknade hennes förr så leende ansikte. På den mörkröda stolen framme vid kakelugnen upptäckte hon en fläck, »fotogen förstås efter Linas lilla städlampa.»

Nej nu gick det för långt, Adéle hade alldeles rätt uti, att man ej borde ha fördrag, när tjänare visa sig odugliga, slarfvinga och lata. Utan konsideration borde man göra sig af med dem och profva nya, tills man träffade på en, som ägde alla goda egenskaper en stor lön kan betinga. Hon gick häf-

tigt fram till ringledningen — Lina skulle få veta af, huru ohjälplig hon var i alla hänseenden, glömsk och slarfvig, så att man kunde mista allt anseende genom att ha en sådan tjänare.

I det samma ringde det på tamburklockan. Tant Wisén inträdde.

Lilli välkomnade hjärtligt. Tant Wisén var en sällsynt gäst, lyckliggörande och lättande som ett godt samvete, hade en ovanlig förmåga att sätta sig in uti alla förhållanden. Hon fick naturligtvis genast en karaktäristik öfver Lina, och hon medgaf, att den inte var tilltalande.

»Vet du, hur jag går till väga med mina tjänare därnere i mitt hem, när jag känner, att måttet på deras ogärningar hopar sig? Jo, jag väger dem!»

»Väger dem — är tant —»

»Jag väger deras själsegenskaper, förstår du! Själftva rämnet eller hvad som finnes att göra något utaf. Läger på ena vägen hela ruskiga högen af slarf, lättja, dåligt lynne o. s. v. och på den andra villighet, lust att lära, uthållighet, anspråkslöshet eller andra goda egenskaper, ty någon god egenskap finnes i de flesta fall. Och så tänker jag, vore hon mitt barn, körde jag inte bort henne för annat än en mycket stor förseelse. Nu vet jag speciellt, att din Lina är en ärlig och anspråkslös flicka, som du med tålmod kanske kan utbilda till en präktig tjänarinna.»

»Åh, tant, det faller som en sten från mitt hjärta,» afbröt Lilli; »Lina skurar så bra — ingen har så hvita golf som vi — och är så snäll mot Göran, och aldrig är hon näsvis och uträttar hvad som helst. Och jag tycker, det vore alldeles förskräckligt att gå på kommissionskontoret och ta någon alldeles okänd.»

»Nå men, kära barn, hvem tvingar dig?»

»Ingen förstås. Men Adéle tycker, att Lina ser så löjlig ut, det är ingen stil i henne, och hon tycker, att jag är en riktig ängel, som stått ut med henne i två års tid.»

»Du skall se med dina egna ögon, mitt barn. Här kommer en och säger, att t. ex. din våning är förtjusande: solen lyser just in, kaffebordet står dukadt, det är glad helgdagsstämning, och du finner dig både lycklig och afundsvärd, till och med din Lina ser stilig ut. Du ser allt med dens ögon, som trädt in, dens ögon, som hade sol och kärlek i blicken och själf var omgifven af en atmosfär af harmoni. Så kommer en annan, kanske bitter af liden eller inbillad förlust, dyster och tung som en dimmig höstdag. Hon ser, att solen bleker möblerna, predikar, att kaffe är ett gift, tycker, att hvarje »Lina» ser lättfärdig, osnygg eller lömsk ut. Sorg, förvänd uppfostran, brist på kärlek och deltagande ha gjutit galla på hennes tunga och skärpa i hennes blick. Afunden och det misskända »jagets» ofrid omgifva henne, och allt svepes in i denna kylande luft. I det hem, där du nyss funnit dig lycklig och afundsvärd, finner du dig nu orolig och misstämmd. Du ser allt med en annans ögon!»

»O, tant har genomskådat mig. Det är en beskrifning på mig själf upp i dagen!»

»På dig och otaliga andra unga veka personligheter. Du må tro, det är ej så lätt att bli själfständig, att se sina förhållanden, både andliga och lekamliga, i rätt dager. Just detta, att se med andras ögon, förstör både hem och ekonomi. Den, som sitter med en tre, fyra tusen kronors inkomst eller mycket mindre ändå, ser vid en beramad liten inbjudning med den välbergades eller verkligt rikets ögon, och helt chablonmessigt söker han

åstadkomma en skugga af den gedigna lyx, den rike som en helt naturlig sak ernått, en skugga, som är så olik den verkliga lyxen som oljetrycket är lik den saftiga, af lefvande hand framalstrade tafan. Vi måste se med egna ögon, i hvad ställning vi än äro. Det är just, när vi med andras förgiftade blickar se på våra förhållanden, som de mången gång bli så svåra att fördraga. Och så alstras missnöjet. Socialisten bringar sina anhängare att se med »andra ögon» det lilla hem, i hvilket man förr lefvat nöjd, och som nu blir odrägligt. Kamrater' och vänner lära en att se den make eller den maka, med hvilken man genomkämpat en följd af arbetstunga, men af arbete äfven välsignade dagar, med deras ögon, och man ser plötsligt »en ragata» istället för den trogna makan och vännen eller en »stackare» istället för det stöd, man förut ägt i sin make. Tjänaren, som varit nöjd med, ja, kanske stått i begrepp att hålla af sin matmoder, ser med en ny kamrats ögon, att denna »ser sur ut». Lönen, som förr var tillräcklig, blir omöjlig att hjälpa sig med; det lilla trefliga köket blir en »håla», därför att det ses med en annans illvilliga blickar. Nej, om våra ögon först vore rätt upplysta af erfarenhet och förstånd och vi låte vår uppfattning tuktas af själfkritik, så skulle vårt lif bli så mycket lättare och lyckligare. Äfven nöjet att se våra vänner och att odla ett godt upplifvande umgänge för oss eller våra barn skulle ej förbittras genom medvetandet om uppoffringar, som undergräfvat vårt bestånd, eller af den förödmjukande känslor af det oäkta i arrangementen, hvilka man också så gärna träffar med andras ögon. Skola vi se med andras ögon, så låt det vara med de modigt lidandes, de tyst försakades, de med lifvets vexlingar sannt erfarnes ögon. Sådana ögon ha en förvånande förmåga att upptäcka guldkornen i gruset och solstrimmorna i själfva höstmörkret!

Laura Fitinghoff.

Blott för roskull.

För Idun af Sigrid Elmlad (Toivo).

Det var redan senhöst. Öfverallt rasslade de gula löfven ned från träden, hvars kala grenar darrade af köld och blygsel öfver att se sig så plötsligt afklädda. Marken var frostig och hård under fötterna. Allt grönt, lifvande, brokigt och ljusst var obarmhärtigt bortsopadt i naturens stora höstrengöring. Icke ett enda litet grässtrå hade fått nåd att lefva, icke en enda ostyig solstråle hade fått behålla sin spelplats i ro. Hösten är en sträng herre, som ej tål fiärd eller bjäfs, och han mönstrade hvarenda vrå i sitt gråa rike med stela forskande dimögon, hvilka intet undgick; och då han upptäckt, att allt var öde, plundradt och osmyckadt, log han sitt bleka kalla höstlöje och satte sig på sin tron med regndroppsspira i högra handen, frostkrona på hufvudet och en svallande mantel af tjockt oge-nomträngligt töcken. Och så regerade han världen.

Från sluttningen ned till byn kom ur skogs-brynet en liten blek skälfvande varelse, klädd i en tunn nedfläckad sommarklädnig, och trippade med sina små genomfrusna fötter ängsligt ned åt dalen, där bondfolket höll på med höstarbeten i träget hvardagsläp. Vid första gård knackade hon skyggt på, och då ingen

öppnade på hennes sakta knackning, lyfte hon med sina fina spåda fingrar på klinkan och steg in i den unkna luften i den mörka stugan, till stor förvåning för alla de innevarande. Den fräkniga Majken stannade väfstolen, lät sina röda armar sjunka och stirrade med ljusblåa, dumma ögon på främlingen. Mor hörde upp med att karda den praktiga färullen, och far flyttade betänksamt snuggan ur ena mungipan i den andra.

»Hva ä ho för en?» frågade han slutligen efter en mycket lång tankställare.

»Jag har gått vilse,» sade den lilla och såg bevekande på bonden, »och jag vet inte, hur jag skall hitta hem. Det är så kallt,» tillade hon och hattrade till.

»Ocken går' ä ho frå?» sporde bonden vidare.

Flickan skakade sitt guldkimrande, frosttyngda hår. »Jag tror inte, att jag är från någon gård alls,» sade hon eftertänksamt.

Alla i stugan fnittrade, och bonden drog den mungipa, hvori pipan satt inkilad, föraktligt i sned vinkel nedåt.

»Så ä ho väl ett fattighjon,» antog han myndigt.

Den lilla såg tviflande ut. »Det tror jag knappast,» sade hon allvarsamt.

»Nå hvarifrån ä ho hemma då?»

»Jag vet inte, men det var sommar därfån jag kom, och blommorna och fåglarna sjöngo så vackra visor för mig. Jag kan dem allesamman,» tillade hon stolt.

»Det var visst nå't ä kunna,» invände mor försmädligt. »Hvad sjunger ho dem för?»

Barnet sänkte hufvudet. »För roskull,» svarade det sakta, dess mod sjönk alltmer.

»Åh necken!» Bonden skrattade torrt. »De va mej en konstuger en. Hvad heter ho om man törs vara så försynt ä fråga?»

»Saga.»

»Gud förläte ett så okristligt namn,» beskrämde sig mor. »När hörde man ärlig mans barn heta på det viset. Kan en människa säga, hvad vi ha fått för en vettvilling i huset?»

»Åh vett skulle hon snart lära, om ho stante här,» mente bonden själsäkert. »Men token som inte är god för nåt dugandes blir inte kvar i min går. Ge ho sig marsch iväg därifrån ho kom. Tvil!» bonden spottade långt utåt golfvet.

Och Saga gick, stilla och skyggt som hon kommit. Ut i höstdimman på den hårda, ovänliga marken vandrade hon vidare in i byn, vilsen och uppskrämd. Ljus lyste i de flesta fönstren, men hon gick dem alla förbi, hon vågade ej längre att klappa på, sedan den dryge bonden afvisat henne så hänfullt.

Hon var redan alldeles vid utkanten till en bred öde landsväg, som tycktes sträcka ut sig i det oändliga, då ljudet af klingande barnaskratt hejdade hennes steg. Hon gick fram till den byggnad, hvarifrån ljudet kommit, och tittade in genom rutan. Bakom de hvita gardinerna och de vackra fönsterväxterna såg hon en ung mor syssla med att lägga för gröt åt en yster barnskara. Hon räknade fem stycken med lillan i vaggan, och alla sågo glittande glada ut. Ju längre Saga såg på den hemtrefna tafan, dess mer kände hon sin förlorade tillförsikt komma igen, och slutligen knackade hon på.

Den unga modern kom och öppnade och tog förbluffad ett steg baklänges.

»Nej kära, ett sådant litet pyre så sent ute på vägarna,» utbrast hon medlidsamt.

Och återigen hviskade Saga bedröfvad: »Jag har gått vilse och hittar inte hem.»

Men skogvaktarhustrun, ty det var den unga

kvinnan, gjorde ej så många frågor som bonden, ty hon hade hjärtat på rätta stället, och hon tyckte, att det ej behöfdes många och långa ord, när hon hade ett litet fruset, hungerigt och vilset barn framför sig att ta vård om.

Och så fick Saga sina kläder torkade, en plats vid bordet och en tallrik gröt framför sig, och de glada barnaögonen lyste kamratligt emot henne, all hennes ängslan blåste bort, och innan hon visste ordet af, började hon berättas som en liten kvittrande fogel om allt, hvad vinden, böljorna, solen, månen och de tindrande stjärnorna förtäljt för henne, och som bondfolket gjort narr af henne för.

Och medan hon talade, förvandlades allt omkring dem. Spiseln blef en skimrande tron, golfvet en fager blomstermatta, flugorna guldkimrande fjärilar och de tarfliga tapeterna en väfnad af doftande röda rosor.

Barnen sutto stumma af förtjusning, men mest hänryckt var den äldste gossen, stackars Erik, puckelryggen som låg med bleka kinder och lidande mörka ögon i den stora sparlakansbädden. Rodnande och med lysande blick reste han sig på armbågarna och lyssnade girigt. Han glömde sin fula puckel, sina värkande lemmar och sin sorgliga barndom. Det var, som om han fått vingar och fri och lycklig flugit omkring bland blommorna, och för hvarje gång Saga gjorde ett uppehåll, grep han darrande af ifver hennes händer och bad bevekande: »Mera! Mera!»

Och Saga sjöng och berättade om hvartannat med sin låga mjuka stämma, tills det sjuka barnet stilla somnade in så gladt och sorglöst, som det ännu aldrig förr under sitt korta smärtfulla lif dittills känt sig.

Saga fick en liten bädd bredvid de andra barnen i stugan, men långt efter det dessa, rosiga och varma, sofvo sin trygga sömn, satt hon och blickade in i månlyuset, som silade in genom rutan. Ett leende lekte kring hennes läppar, och hon knäppte händerna till en tack-sägelsebön, ty nu visste hon, att om hon än gått vilse i världen och kanske skulle ha svårt att hitta vägen hem igen, fanns det ändå de, som behöfde henne, fastän hon ej var god till något dugandes och sjöng sina visor, dem vinden och blommorna lärt henne, bara för roskull.

Skol-skvaller.

Bland allt annat skvaller, som florerar i vår skvallerlystna värld, är skol-skvallret ej det minst anmärkningsvärda. Penalismens hela valde låg i de magiska orden: »skvallrar du, får du smörj,» hvartill grundtanken kunde sökas i: hvar och en är herre öfver sin stackare — ett slags kamp för tillvaron också det. Att penalismen numera är i ett försvinnande stadium, får väl hufvudsakligen tillskrivas den humanitet och goda ton, som efterträdt den forna strykmetoden bland lärarne. Så länge barnen af lärarne misshandlades i stället för bestraffades, öfverfölls med sparkningar, hugg och slag o. s. v., så länge kunde man väl ej rimligtvis begära, att barnen skulle sines emellan visa hvarandra större skonsamhet. Ex-emptlets makt är stor och störst tyvärr — det ondas. Just därför att, som sagdt, den humana andan nu mera i regel är den rådande, framträda som i en skarp belysning de *undantag*, som utmärka sig i motsatt riktning och få, som väl är, sällan oanmärkta pas-

sera. — Hvad är det vi egentligen rubricera under »skvaller» i skolan? Låtom oss taga några exempel ur vår allra närmaste humana nutid.

Det var på s. k. storrasten. Det var lif och lust på skolgården; höstsolen riktigt gasade och liksom uppmanade både stora och små »taga i» af alla krafter, medan ännu de lifgifvande strålarne varade. Så gjorde de ock — brottades, sprungo i kapp och, i brist på fotboll, använde småstenar. Till den sista gruppen slöt sig snart en 11-åring. Vi kunna ju kalla honom Ström. Sedan leken fortgått en stund, råkade en af småstenarna träffa en ä gräset bredvid liggande kamrat på benet. Troligen var han ej »i lynne» att tåla detta, som han i annat fall ej ens skulle bemärkt, hvarför han rusar upp och tilldelar Ström örfilar, härvid snart villigt biträdd af några lika sinade vänner. Var nu Ström den skyldige, hvilket i och för sig torde vara problematiskt nog att afgöra, torde väl saken härmed ansetts mer än kvitterad, klappad och klar — men den fick ett ytterligare inlägg. Under lektionen, som följde därpå, anmäler eller rättare *skvallrar* en utom bataljen stående gosse för läraren, att Ström kastat sten på Lund. Genast inkallas Ström från sin lektion, som ock pågick i en annan klass, och tillfrågas i hotfull ton af läraren, om han kastat sten på Lund. Förvirrad, emedan han såg att läraren var ond på honom, mumlar han ett tydligt svar. Utan vidare rausakning, som ju ändå den störste brottsling har rätt till, kastades han upp på ett bord och bearbetades med knytnäfs slag en god stund, hvarefter han knuffades ut ur klassen.

Lille Axel N. går i en småbarnsskola. Längre har han med tystnad funnit sig i och låtit sig plågas af en äldre despotiskt anlagd kamrat, hotad som han var att, om han skvallrade, »få mer smörj». En dag tog han dock mod till sig, gick fram till lärariunan och sade med af gråt undertryckt röst: »Arvid P. luggar mig.» Med en bestraffande blick af lärarinnan och tillsägelsen »skvallra inte!» fick han återgå till sin plats — och sitt martyrskap.

En liten flicka, Anna B., kom upprepade gånger och bad sin mamma om kakor och annat godt att få med sig i skolan. Som detta alldeles inte var vanligt annars, började slutligen mamma taga reda på orsaken härtill. Sedan den lilla först gifvit undvikande svar och sagt, att hon inte fick *skvallra*, kom det äntligen fram, att en af skolkamraterna alltid slår henne på hemvägen, om hon ej har med sig något godt att gifva. — Må det anförda vara nog att föra eftertanken på skol-skvallrets båda ytterligheter: att låna det ett alltför villigt öra eller att alldeles slå döförat till för detsamma.

Verksamare sätt att hos barnet förkväfvade goda anlag, betaga det all håg och lust för skolgång samt göra det till en ambitionslös stackare finns väl ej än just orättvis behandling — för att ej säga misshandling — af läraren. Att lärarens kall är mödosamt och tålmodspröfvande, kanske *mer* än något annat, samt därför lätt kan bringa hans sinne ur jämnvikt, erkännes. Huru som helst äro väl första villkoren för ett lyckadt samarbete mellan hem och skola, att vådsamheter, orättvisor och all slags *partiskhet* ej utöfvas å någondera sidan. Likaväl som det för föräldrarne mången gång kan vara rätt svårt att ej lägga i dagen ett visst favoritskap för det ena eller andra mer sympatiska eller begäfvade barnet, ligger det för

läraren lika nära till hands att på samma grunder utmärka den ena eller den andra. Om också detta kan till en viss grad försvaras, kan ett motsatt förfarande aldrig försvaras och dock — huru ofta händer det ej såväl från oförståndiga föräldrars sida som från dito lärares, att gunstlingsskap å ena hållet framkallar eller förutsätter aversion, ja, nära nog hätskhet å ett annat. »Hvilket skulle bevisas» med detta — skol skvaller.

J. F—lm.

Blommor.

För Idun af Helena Nyblom.

(Forts.)

Denna verkan af en stor massa blommor af samma slag, som ger landskapet karaktär, har kanske lärt människan, att blommor, äfven som afplockade, göra bäst verkan, då en bukett endast består af ett slag.

Man ansåg det i min ungdom för en konst att kunna binda vackra buketter, och man öfvade sina ögon i att välja sådana blommor, som bäst kunde passa tillsammans. Men till och med den bäst sammansatta bukett af olikartade blommor gör icke samma fängslande intryck som en bukett af en sorts blommor. Det blir ofta något oroligt och fläckigt i en blandad bukett, som icke låter hvarje enskild blomma komma till sin rätt.

Man läser om, huru japaneserna, som kanske af naturen äro ett af de mest konstnärligt anlagda folk, som finns, endast pryda sina rum med en enda gren eller blomma. I de smala vaser eller det tunna, hängande rör, hvori de fästa en afplockad växt, sätta de antingen en furugren, en blommande plommogren, en enda stor lilja eller någon annan gren eller blomma, hvars form eller färg tilltalar dem som en passande dekoration. Utan att hämma dem kan man lära af dem och försöka, om de icke ha rätt i den smaken, att en enda blomma eller en bukett af likartade blommor gör ett mera tilltalande intryck än en samling brokiga blommor.

Jag har sett middagsbord dekorerade sålunda med ett slags blommor i olika färgnyanser, från mörkrödt till blekrödt, från orange till gult, från violett till lilas, och en sådan anordning gör en mycket behaglig verkan. Man har ett slags aflånga fat af terra-cotta, som fylla midten af bordet, fatet fylles med våt sand, och i denna våta sand stickas blommor med långa stjälkar, så att uppsatsen bildar som en lång blomsterkudde. Dessa blomsterfat kunna täcka ungefär en meter af ett långt bord och ha dessutom den fördelen, att man kan se de personer, som sitta midt emot en, och det kan ju hända, att det just är ett af de ansikten man helst vill se, som sitter på den andra sidan bordet, och då är det ett dåligt nöje att se det doldt inom en af de höga, smaklösa silfveruppsatser med en jättelik bukett, hvarmed man så ofta plågas vid ett middagsbord.

I södern brukar man också lägga lösa blommor öfver hela duken, rosor eller nejlikor eller andra doftande blommor, så att hvar och en, som sitter vid bordet, kan taga sig en kvist att lukta på eller leka med.

En annan egendomlig bordsprydnad, passande för stora festbord, är att binda helt smala guirlander af fina blommor mellan armstakarne.

Från den ljuskrona eller lampa, som hänger öfver matsalsbordet, kan man också fästa långa rankor af klångrosor, kaprifolium, guldragn eller andra blommor, som växa på långa, böjliga kvistar, och draga dem ned emot midtuppsatsen, hvarmed de förenas. Ett sådant luftigt lusthus blir icke tätare, än att man lätt kan se och tala med sin vis å vis.

Hvad som också nu har blifvit modernt och som både klär ett bord och är praktiskt, är att på olika ställen af bordet anbringa små vaser af glas eller porslin i olika former och sätta några få blommor i hvar. Har man icke något stort öfverflöd af blommor, är detta en anordning, hvartill man kan hjälpa sig med litet, och som dock alltid tar sig bra ut.

Visset löf, medan det ännu bär de många olika färgskiftningarna, är också en vacker bordsprydnad och lätt för alla att skaffa. Långa, afskurna grenar kunna användas till stora vaser på hörnskåp o. s. v.

Vid en middag en sommar har jag sett fönsterna prydda och ljuset dämpadt genom en stor lindgren, fästad med ett par stift i midten af fönstret. Lindbladen, som alltid ligga flata i horisontal riktning, bildade som en enda grön solfjäder, och genom denna naturliga fönsterskärm blef det ett angenämt, dämpadt ljus i rummet.

En egendomlighet för modet nu för tiden är, att damerna så litet använda blommor till hårprydnad. Det vore dock den naturligaste sak i världen, om unga flickor prydde håret med levande blommor. Bland de sydländska folken är det den vanligaste prydnad af alla. I Spanien och Italien sticka alla fattiga flickor en ros eller en nejlika i håret, ja, till och med de unga männen af folket sätta en blomma bakom örat, då deras hår ju icke är tillräckligt långt att bära blommor.

Att icke använda blommor till hufvudprydnad är en tillfällig nyck af modet. Intet klär ett ungt ansigte och ett vackert hufvud så bra som en krans. Man vet, huru det i den antika tiden hörde till seden, att också männen buro blomsterkransar under måltiden. Värden skänkte hvar och en af sina gäster en krans att pryda sig med vid bordet, för att dess doft och friskhet skulle vara ett plus i måltidens behaglighet.

Men om det nu skulle se allt för oharmniskt ut, om våra herrar uppträdde i svart frack och med en blomsterkrans på hufvudet, — en blomma i knapphållet borde de aldrig försmå, — så borde däremot de unga damerna icke underlåta att pryda sig med den naturligaste och vackraste af alla prydnader — en krans af levande blommor.

I min ungdom, när en bal eller fest förestod, var det en riktig ängslan bland oss flickor, hvarifrån vi skulle få blommor till våra kransar. Var det långt framskridet på vintern, fanns där icke mycket att välja på, och blommor voro då för tiden dyrare än nu och infördes icke heller i stora massor utifrån som nu.

Då jag var sjutton år och var på julaftonen i Rom, köpte jag för en obetydlighet stora, ljusröda rosor till en krans till håret, men så lycklig var man icke om vintern nere i Danmark. Då nöjde man sig med kransar af violer eller de hvita vinterblommor, som kallas heleborus, eller i nödfall band man en krans af murgröna. Men kransar skulle vi alla ha, och jag tror, att de alltid gjorde oss litet vackrare, än vi skulle ha varit utan dem. Så kunde ju de andra i alla fall se på blommorna.

(Forts.)

Iduns julklappsbasar.

Vi börja i dag införandet af de till denna täfning insända förslagen till julklappsarbeten i hemmet och hoppas, att våra nu som bäst julklappsbekymrade läsare ur dem skola finna mången god idé som räddning ur valet och kvalet. Som tiden för täfningsskrifternas insändande varit något knapp, anse vi skäligt utsträcka den så, att alla inom denna månad ytterligare insända skrivelser äga rätt deltaga i täflan om det utsatta priset å 25 kronor. Liksom de föregående åren skola vi sedermera afgöra densamma genom »allmän omröstning» bland våra läsare.

*

En »tea-case». Nedanstående praktiska och trefliga sak tror jag skulle särdeles lämpa sig till julklapp, synnerligast som den ännu ej är mycket känd i Sverige, hvaremot den t. ex. i England nästan allmänt brukas, och där riktigt anses bidra till hemtrefnaden. Jag menar nämligen ett fodral till tekannan, en s. k. »tea-case». Den förfärdigas på följande enkla sätt: klipp två lika stora halfmånformiga stycken af något mjukt tyg såsom flanel. Bitarnes storlek måste naturligtvis variera allt efter tekannans, så att de hafva samma höjd och bredd som denna och helt och hållet skylla den som ett slags hätta. På dessa stycken broderar man nu med silke något vackert mönster, t. ex. blommor, kinesiska figurer samt, om man så vill, något litet passande ordspråk. Trefligast är att sy olika mönster på hvarje stycke. Därefter vadderar båda bitarne jämt med bomull och fodras så med något smidigt, tunnt tyg, såsom siden. Sedan lägger man de båda styckena emot hvarandra och kastar tillhoppa dem, naturligtvis blott på den runda sidan, så att det hela bildar en mössa. För prydlighetens skull bör man sy fast en snodd af passande färg nedkring samt äfven låta den gå upp och följa efter sömmen, där styckena äro hoppydda, och så öfverst ordnar man snodden i några uppstående öglor, som få tjäna till handtag, då fodralet skall sättas på och tagas af tekannan. Under denna mössa håller sig teet mycket längre varmt, hvilket ju är ett af villkoren för godt te. Till detta arbete kan man naturligtvis taga hvilket slags tyg som helst, men man bör dock välja någon mjuk sort af en varm färg, som kläder det dukade bordet.

Elinor.

Fin krage. Klipp ett mönster i form af en besparing. Uppkasta på bredden, virka så fram och tillbaka tio maskor i luften, samt tag ned i femte maskan på hvarje hål. Kragen fästes ihop på ena axeln, på den andra axeln sys den ihop. Sedan virkas en spets som kragen, fastän på tvären, så bred man vill hafva den. Ej för smal, ungefär 7 $\frac{1}{2}$ cm. I kanten virkas pikot i form af udd på följande sätt: midtersta stolpen öfverkastas två gånger, de två närmast stående en gång och de två därefter ingen gång. Spetsen hålles vid, när den fastsys. En ständare virkas som kragen, fastsys vid densamma, men lämnas öppen på samma sida som kragen. Denna beskrifna krage virkas af svart rullsilke n:r 12. Kragen pryder helst sidenklädningar.

E. M.

»Blomstermission». På orter, där man ej, såsom i Stockholm, har rik tillgång på blommor midt i vintern, eller för den, som jultiden, då blommorna äro som dyrast, icke har råd att köpa sådana, kan man dock fröjda sig själf och sina bekanta med litet friskt grönt, småängar, som jag brukar kalla dem. För det ändamålet tager man en deserttallrik eller assiätt, klipper af tjockt, mjukt läskpapper så stora rundlar, att de täcka tallriksbotten, sätter så 2 å 3 därpå för hvarandra, doppar dem i vatten, så att de blifva genomvåta, och sätter dem så på tallrikarna. Därpå beströr man den öfversta, så tät man kan, med timotejfrö och stäl er sedan tallrikarna på något varmt, mörkare ställe så länge, tills fröet gror hvarefter de flyttas i fönstret. Dagligen böra de fuktas, hvilket tillgå sålunda, att man försiktigt håller litet vatten på tallriken, men under papperet, så att fröna ej flyta bort. På en vecka gro de, och på 3:dje veckan stå de gröna och vackra. Onskar man gifva bort sådana, kan man sätta tallriken i en passande korg, men bättre taga de sig ut i en liten ställning, som man själf kan förfärdiga. Finnes det gossar i familjen, så hafva de troligen något sysslat med slöjd, och då kunna de lätt förfärdiga det hela. Därtill be-

höfvas 3 stycken cirka 30 cm. långa runda träkappar, ungefär af en blyertspennas tjocklek, samt 3 stycken kortare dylika cirka 20 cm. långa, hvilka alla böra spetsas något i ändarna. Dessa längre skrufvas tillsammans cirka 3 cm. uppifrån, så att de bilda liksom tällfason, och därpå fastskrufvas sedan de kortare, på hvilka tallriken hvilar, 3 à 4 cm. nedifrån, men sålunda att den ena sidan kommer lägre ned än den andra, ty på den lägre sättes nästa fast, och på det sättet blifva de horisontalt med hvarandra, så att tallriken står jämnt. Sedan målas den med bronsfärg, så tar den sig rätt bra ut; vill man därtill ännu pryda den med silkesnören och små ponponger, blifver den ännu prydligare.

Dessa små ängar lämpa sig väl för »Blomstermissionen».

Finska.

Stickade tofflor. För gamla personer, eller för dem, som hafva anlag för kalla fötter, torde stickade tofflor blifva en välkommen julklapp samt för de yngre barnen i familjen ett lätt och trefligt arbete. Man sticker af groft mörkt ullgarn, med gröfre stickor och *patentstickning*, en rak bit cirka 33 cm. lång och 38—40 lyckor bred. Utom denna bit stickas en mindre dylik, tio lyckor bred och 15 cm. lång. Den större biten sys ihop bakom, och framtill insys den mindre biten för att bilda bättre facon, sedan drar man ett resårband genom det hela, några lyckor uppifrån, och så äro de färdiga. Dragna utanpå skoplaggen åstadkomma de en behaglig värme. Om man så vill, kan man pryda dem med en smal bård af lifligare färg samt en rosett af band i samma färg. Äfven kan man köpa fultsulor och sy undertill, då blifva de stadigare.

Finska.

Broderad servett för ost och cakes. Detta är en nyhet för säsongen. Praktisk, billig, prydlig och arbetad på ett par timmar tages servetten af hvit, mjuk och tät piqué eller hvit angola. Jag tog af det senare slaget, en tjock, god kvalitet à 1,25 pr meter. Det åtgick 68 cm., som kostade 82 öre. Som tyget var 93 cm. bredt, fick jag en bit på 26 cm. öfver på sidan, då jag tog ut fyrkanten. Denna fyrkant lägges samman med hörn mot hörn, vändes sedan och lägges ånyo samman, hörn mot hörn, vändes återigen och lägges, på sätt nämnts, samman. När Ni nu vänder tyget om, ser Ni den lilla tingesten färdig. Den är nu 24 cm. i fyrkant och har i hvardera hörnet en liten »snuta», öppen från midten. På dessa åtta små sidodelar broderar man nu — sedan man satt märke och upptagit tyget — ett nätt mönster med kulört bomullsgarn — jag valde ett par små blommor. Kanterna taggas och languetteras med hvitt glans- eller kulört bomullsgarn.

Vid användandet lägges denna lilla tingest på ett fat, inuti »snutarne» läggas cakes och i skifvor skuren ost, inuti midtpartiet sättes smör- assietten. Så sättes hela fatet på en med med broderad brickduk försedd större bricka, och knif- var läggas omkring. Likaså kan servetten användas att i såväl »snutar» som midt på lägga färdigbredda smörgåsar.

Af den öfverblifna (26 cm. breda) tygbiten gjorde jag 3 små servetter för ostkupan. Äfven de äro en nyhet för året. Servetten göres rund, languetteras i taggar med hvitt glans- eller kulört bomullsgarn. Ett passande mönster och till venster ordet *Ost* broderas.

Ea Ell.

Kirres julklappsunderingar om ett bordkrocket. Kirre slog igen katekesen och begaf sig genom köket direkte in i skafferiet.

Lotta sköt oförmärkt in schweitzerosten i det mörkaste hörnet.

Kirre hade inga afsikter åt det hållet i dag.

»Nej, si inte får han ta vattenkorkarna, som jag ska' ha' till saftbuteljerna.»

»Saftbuteljerna! Hon måtte väl hinna få tusen milljoner vattenkorkar innan dess.»

»Åh! Var inte så säker på det, han. Kamrern har inte druckit Berlinervatten på hela veckan.»

»Biliner-vatten heter det. Nej, då han inte är på sammanträden om aftnarna, så bryr han sig inte om vatten på morgnarna.»

»Seså, tar han nu stältrådarna också?»

»Ja, det skall bli till en julklapp åt Molly.»

»Han skulle ju ta' en dockvagn på kredit i korgboden åt henne.»

»Ja, det var då det, men när inte mamma vill ha någe' på kredit, så har hon nog satt i Molly detsamma.»

»Hur vet han det då?»

»Jo, när jag kom in i söndags, då pappa och mamma lurade skymning, så hörde jag hur pappa

sa': 'Just som inte jag visste, att du önskar dig en förmaksmatta till julklapp.'

'Just som inte jag visste, att du inte har råd till det,' sa' hon.

'Just som inte jag kan få på kredit så många mattor jag vill ha hos Myrstedt och Stern,' sa' han.

Men då tyckte jag det lät, som mamma grät, och hon frågade, om han inte på 12 år lärt känna att hon ville vara utan allt hellre än ha något obetaladt i huset. Och så kysstes de. Det där fäniga kyssandet!»

»Hvad ska' han göra af korkarna då?»

»Jo, gissa. — Det kan hon inte. Det ska' bli ett bordkrocket. Korkarna sätts tvärs före på tillspetsade trägriffar, och det blir klubborna. Kloten bli mina glaskulor med olika färg. Stältråden böjer jag dubbel i båda ändar och trär ner i två lika höga trädrullar, så blir det bågar. Till pinnar tar jag två trägriffar, målade med 4 färger, och trär ner i hvar sin trädrulle, som fått en blystämpel i kroppen, så den står stadigt.

Därefter skär jag mina gamla skrifbordspennor i tre delar långsefter och syr ihop dem till ett band, som spännes omkring kanten på barnkammarbordet, så att kloten ej rulla ner. Alltsammans lägges i en af pappas stora cigarrlådor, som målas med aspinal och guldbrons. Vid kanten af lockets framsida gör jag hål för den lilla blå gumminodden, som sitter om mina nya kragar, och så knäpps den på knappen, som jag trär igenom och fäster med en stältråd. Tror hon det duger? Och så skall jag beskrifva alltihop och få pris i Idun. Det är 25 kronor, och det ska pappa få till matta åt mamma, så nog ska' de slippa sura öfver kredit, alltid.»

»Tänk, om han inte får pris då?»

»Inte får! Tror hon, att någon annan kan hitta på en så stilig julklapp, som inte kostar något. Det låter dom allt bli,» slöt Kirre.

M. A. L.

Från farmors ungdom.

Berättadt af henne själf och för Idun
upptecknadt af Claës Lundin.

2.

Millsamman med min ett år yngre bror lärde jag mig alfabetet hemma samt att någorlunda skapligt läsa innantill.

Vår mor var vår första lärarinna. Hennes kunskaper voro icke stora, men förmågan att undervisa i det lilla hon själf visste var sannolikt tillräcklig, och aldrig glömde hon att låta tuppen värpa. Det var en snäll tupp och kanske min bästa barndomsvän.

Min bror höll jag också mycket af, men han var naturligtvis öfversittare och ville råda öfver mig lika mycket, som vi bägge rådde öfver lergossarne. En äldre bror är kanske alltid sina systrars tyrann, men det fann jag då ganska naturligt. Han var ju karl eller skulle åtminstone bli, och jag kunde aldrig bli mer än kvinna, en, enligt tidens föreställningssätt, underordnad varelse.

Egentligen tror jag icke, att vår mor var så mycket underordnad sin man, men nog trodde *han* det, och det skulle implantas i barnen också. Min mor var en rask kvinna, som höll både man och barn och hela hushållet i förträfflig ordning, men det låtsade hon aldrig om, liksom hon aldrig lät märka, att hon ägde ett stort inflytande på mannen.

Som min far kände sig liksom litet stolt öfver att vara borgare samt bisittare i ämbetet och satte värde på sitt yrke, tyckte hans hustru dock, att hela den ställningen ej vore så afundsvärd.

»En handverkare blir ändå ingenting annat än en handverkare,» sade hon, och det tycktes gräma henne.

»Kan bli älderman,» inföll min far.

»Hvad kan en studerad karl bli?» sporde min mor.

»Allt,» svarade hon själf på frågan, »till och med biskop.»

Att jag skulle bli något annat än mina föräldrars dotter och sedermera möjligtvis hustru åt någon snickare eller annan handverkare, kunde min far ej tänka sig. Det låg helt enkelt i sakens natur, i en handtverkar-dotters natur, tyckte han. Min mor sade ingenting därom. Hon talade bara om sonen.

Som man dock ej genast blir biskop, så ville min mor, att hennes son skulle studera, men det vann icke min fars samtycke. Han ville icke, att sonen skulle gå i handtverkslära, vore det än hos honom själf, och ehuru äldermansskapet kunde le mot både honom och sonen, fann han dock förmånligare, att sonen ägnade sig åt handeln. Det var alltid ett trappsteg högre.

»Först kan han ju gå i storskolan,» förklarade min far.

Med »storskolan» menades Storkyrkoskolan. Vi bodde i den inre staden, och det föll sig naturligt, att en gosse sattes i denna lägre apologistkola.

Det ville min mor dock icke höra talas om.

»Då kan du så gärna sätta honom i Lancaster-skolan,» sade hon förtrytsamt.

»Ja, det ena först och det andra sen,» menade min far.

»Ne-nej, nog skall han in i en trivialskola,» sade min mor, »och han skall studera.»

Aldrig hade jag sett henne så bestämd, men då min far höll fast vid sin åsikt, gick hon icke bröstgänges till väga, utan lät frågan tills vidare hvilat. Att hon dock slutligen fick sin vilja fram, förvånar mig ingalunda nu. Då tänkte jag icke på den saken. Min mor fick ej sällan fram hvad hon önskade, men det tycktes hennes man alldeles icke märka, och likväl var han visst icke enfaldig.

Min bror kom verkligen in i en trivialskola, nämligen Klara, där gamle Thrysen då var rektor med Söderlind till duplikant. Men huru gick det med min undervisning? Den hade afstannat med en föga fullständig kännedom i innanläsning. Då och då talade min mor väl om, att jag borde sättas i skola, men min far var mycket likgiltig för den frågan, och det kom ej längre än till några lösa yttranden af min mor, hvilken för öfrigt sökte på bästa sätt sysselsätta mig. Jag började redan vid mycket unga år att vara henne nyttig hushållet och ökade mitt tyranni öfver Kalle och Janne. För det mesta lekte jag dock med min docka, som var köpt i julmarknaden, ett litet träbeläte med cinoberfärgade kinder och som intog tuppens plats i mitt hjärta, då jag ej längre befattade mig med a-b-c-boken.

Slutligen började min mor dock på allvar yrka, att jag skulle sättas i skola. Min far fann det alldeles onödigt.

»Inte behöfver en flicka någon undervisning,» sade han. »Lär du henne att koka gröt och stoppa strumpor, så är det undervisning nog.»

Min mor underskattade visst icke grötkokning och strumpstopning och hade ingalunda underlåtit att gifva mig förberedande handledning i dessa husliga konster, men det förekom henne, som borde dottern lära sig äfven något annat.

»Kanske hon skall spela klavér också?» sade min far och satte på sig en försmädlig min, som var mycket olik hans vanliga hederliga utseende.

Nej, det hade hans hustru visst icke tänkt, men det fanns så mycket annat, som kunde vara bra att få lära, t. ex. att sy hålsöm och märka linne, något hvaruti min mor icke var riktigt hemmastadd, ehuru det brukade utgöra en del af äfven »sämre» flickors undervisning.

»Och... och...» tillade min mor, men vågade ej säga ut.

»Åh, jag vet hvad du menar,» förklarade min far, och nu såg han riktigt förtörd ut. »Du vill, att flickungen skall läsa fransyska. Jo, det fattades bara.»

Han tog hatt och käpp och gick sin väg i vredesmod samt kom ej tillbaka förrän sent på kvällen, och då var ej längre fråga om min skolgång.

»Du var länge ute,» sade min mor saktmodigt. »Nu är gröten kall.»

»Jag har ätit sexa,» sade min far och såg upprymd ut, »ända ute på Barnhuskällaren, må du tro. Det var Gustafsson, målarmästern, som bjöd. Han vill bli rådman, skall jag säga, men det går väl inte än på länge.»

Jag låg, men tanken på skolgången och franskan höll mig ännu vaken, och jag lyssnade uppmärksamt till föräldrarnes samtal.

Husmoderlig almanack.

November.

I föregående årgång af Idun (sid. 358) ordades utförligt om husmoderns stora november-arbete: *korfberedning*. Om *svinslakt* särskildt handlar en uppsats i Hjälpredan 1891 sid. 176; *fårslakt* behandlades i Idun 1890, sid. 558 och *gås*slakt i samma årgång sid. 553 samt i Hjälpredan 1891, sid. 181, jämte bilagan 45 och Hjälpredan för i år sid. 174. Det återstår således endast att här antyda ett och annat, som icke förut blifvit sagdt.

Under sista dygnet före den tillämnade svinslaktten bör man ej ge djuret någon annan föda än litet vatten och mjölk, på det att tarmarnes rengöring må underlättas; mycken rå potatis bör man ej gifva svinet på hösten, ty då blifva *tarmarne* sköra. Vid själfva slakten bör man ej förfara på grymt sätt. — Det till *insaltnings* bestämda fläsket och oxköttet gör man bäst i att behandla, så snart det blifvit lagom afkyldt: saltet genomtränger då lättare och jämnare. Det är fördelaktigare att välja större stycken, hvilka ju sedan kunna efter behof sönderdelas; för smält huggna stycken urlaka mera och bli ej så smakliga. De *korfpar*, som skola kokas, kräfa en särskild uppmärksamhet, i synnerhet grynkorf är ganska kinkig. Man måste vid stoppning beräkna, att tarmarne alltid krympa något och grynorna etc. svälla ut betydligt under kokningen. Nedläggningen i grytan bör ske ytterst försiktigt, och under hela tiden måste man se till, att korfvarne ligga under vattenytan och ej koka för hårdt. Helst bör man koka dem »efter klockan», ty otillräckligt kokt korf står sig ej; profvet är att sticka en nål eller pinne i korfven — sprutar då en klar vätska eller endast fett upp, kan man antaga, att den är färdig. Efter upptagningen drar man den genom kallt vatten och upplägger den på halm att svalna. Lefverkorf får ett hvitt utseende, om den kvarblifver ett par timmar i det kalla vattnet. Ingen korf bör utsättas för frost, ty efter upptinandet kan s. k. *korfgift* utveckla sig, hvilket ju äfven utbildas i korfvar, hvilka icke blifvit tillräckligt genomrökta, eller i tomrummen af för löst stoppade medvurstar. För att pröfva, om korf innehåller gift, skär man den i skifvor och håller kokande vatten på dessa. Är gift förhånden, så visar sig efter några dygn en gulaklig, tjock grädd på vattenytan med skarp lukt och vidrig smak, efter hvars förtärande snart tecken till förgiftning inställa sig. — I senare tid använder man ej mycket salpeter i korf, enär man anser äfven detta innehålla gift; i så fall rekommenderas att i stället nyttja konservsalt. Korfvarna, som bortsändas till rökning, förses med namnsedlar med utsatt antal af hvarje sort. Att genast bstryka rökta korfvar med iser förhindrar ett framtida möglande.

Alla *matförråd* aktas noga för frost, särskildt *saftbuteljer* med osockrad saft och bär på buteljer med vatten, hvilka af frost sprickas önder. Skulle *ägg* och *äpplen* ändock hafva frusit, så upptinas de långsamt i kallt vatten. Frusen *potatis* bör dock ej tinas upp, utan antingen kokas utan vatten (sådan utvecklas tillräckligt under kokningen) eller ock läggas direkt i *kokande* vatten. (Om frusna *ättiksgurkor* jfr Bilagan 18, svar 45.) *Lök* skadas just icke af frost; dock bör frusen lök, som ej genast skall användas, icke vidröras.

Bärviner borde aldrig förvaras i samma källare som rotfrukter, i synnerhet potatis och lök, ej heller ställas i närheten af färskt bröd. Det senare gäller äfven om *honung*, som då lätt jäser.

För en husmor, som i höst kanske inflyttat i ett nybyggt fuktigt hus, blir det ganska besvärligt att bevara möbler etc. för förstörelse. Framför allt äro speglar mycket mottagliga för fukt, som förorsakar fläckar på spegelytan, hvilka aldrig kunna utplånas. Ett medel att förekomma detta är att på baksidan klistra tjäradt papper, så att detta fullkomligt täcker alla öppningar för luften. Dyrbara oljetaflo och porträtter behandlas på samma sätt; eller ock kan man fastlimma ett par tum tjocka korkbitar på baksidan, så att luften kan fritt spela mellan väggen och tafeln. Ingen möbel bör sättas tätt intill ytterväggen och i synnerhet pianot måste vara fristående.

Stenia.

Ur notisboken.

Hedrad kvinnlig lifsgärning. Sedan Patriotiska sällskapet, på ansökan af styrelsen öfver sjukhuset S:t Göran, tilldelat guldmedalj åt öfver-sköterskan vid nämnda sjukhus, enkefru Clara Margareta Dahlin, hvilken sedan 1859 haft anställning vid sjukvårdsinrättningar för Stockholms kommun, blef denna medalj den 4 d:s, i närvaro af sjukhusets öfriga tjänstepersonal, öfverlämnad till fru Dahlin, hvarvid styrelsens ordförande, general-konsul Fränckel, i ett varmhjärtadt tal tolkade innebörden af den skedda utmärkelsen. Därefter framhöll äfven sjukhusets direktör, prof. Ödmansson, i till hjärtat gående ordalag de förtjenster, på grund af hvilka sjukhusstyrelsen känt sig manad att ävågbringa detta ytre tecken till erkänsla.

*

Författarinns graf. Fru A. Ch. Lefflers, D:ssa di Cajanello, död har framkallat lifliga uttryck af deltagande äfven i hennes nya hemland, Italien. Begrifningen, hvilken var anordnad så enkelt som möjligt, fick en storartad karaktär därigenom, att medlemmar af aristokratien och den vetenskapliga och litterära världen i Neapel frivilligt i stort antal slöto sig till sorgetåget. De italienska tidningarna ha innehållit utförliga och sympatiskt skrifna nekrologer.

Fru Leffler har före sin död på italienska utgifvit sitt skådespel »Hur man gör godt» i en omarbetad upplaga, där de fyra akterna sammandragits till tre. Detta drama omtalas nu med entämmiga loford af den italienska kritiken, samtidigt med att önsknings uttalas, att ännu flere af hennes arbeten med det snaraste måtte utgifvas på italienska. Den svenska författarinns stoft är jordadt i Cajanellos familjegraf i Neapel.

*

Textilutställning. Föreningen Handarbetets vänner har i dagarne i sin lokal Brunkebergstorg 18 anordnat en utställning af nyare arbeten och väfnader. Bland de utställda föremålen märkes bland många andra konstnärligt utförda arbeten en särdeles vacker altarduk, bestämd för den nya Gustaf Adolfs-kyrkan härstädes. Kronprinsessan har bidragit till utställningen med en liten samling koptiska väfnader, hvilka jämte andra prof på främmande nationers väfnadskonst bidraga att göra utställningen intressant och lärorik.

*

Ett kvinnosaksförbund har under namnet *Unionen* bildats i Helsingfors och tillsändt oss sina stadgar. Förbundets ändamål är att genom samarbete af män och kvinnor verka för förbättrande af kvinnans uppfostran, utvidgande af hennes arbetsområden och höjande af hennes ställning i hemmet och det medborgerliga lifvet, till gagn för hela samhällets sunda utveckling. Ordförande är fröken L. Hagman, vice ordförande professor E. Tudeer och sekreterare fröken H. Westermarck.

Teater och musik.

Kungl. operan återuppförde sistlidne fredag »Lakmé» inför en fulltalig och synnerligen intresserad publik. Titelrollen innehades af fröken *Petrini*, hvilken som bekant härstädes kreerat densamma. Med den nästan fenomenala stämhöjd, som fröken *Petrini* besitter, är hon så godt som skapad för detta parti, helst som hon ock äger den väl utbildade teknik, som det maktpåliggande partiet kräver. Och om hon ej var fullt lika säker i sina löpningar som vid sitt förra uppträdande härstädes eller ibland brast i taktfasthet, så torde detta få tillskrifvas någon tillfällig indisposition eller rädsla. Liksom fröken *P.* sålunda på det hela taget förtjänar erkännande för sin sång, så torde äfven detta böra komma henne till del för hennes spel, hvilket betydligt utvecklats. Önskligt vore endast, att mimiken blefve litet mera skiftande och uttrycksfull och ej så stereotyp som den nu är. Partiet, som vid de båda första föreställningarna egendomligt nog sjöngs på franska, utföres f. o. m. i onsdags på svenska språket. — Hrr *Lundqvist* och *Ödmann* innehade sina förra roller som Nilakantha och Gérald och voro i alla afseenden förträffliga. Öfriga rollinnehafvare, bland hvilka fröken *Wolf* och fru *Heintz* voro nya som resp. *Mallika* och *Rose*, gjorde sitt bästa.

Andra symfonikonserten gifves i morgon lördag å k. operan.

Vasateatern uppförde i lördags för första gången under innevarande säsong Strauss' välbekanta operett »Läderlappen». Utförandet lämnade i musikaliskt hänseende mycket öfrigt att önska. Särskildt var teaterns förste tenor, hr *Anders*, rent af jämmerlig, och hr *Hagman* var föga bättre. På spinnsidan var det bättre ställt. Fru *Lindström* utförde *Rosalindas* roll förtjänstfullt såväl i vokalt som dramatiskt hänseende. I fröknarna *Nordin* och *Hamberg* synes teatern hafva fått ett par goda förmågor. Den förra sjöng prins *Orlofskys* lilla parti rent och med kläm, och den senare var en skälmsk och liflig kammarjungfru. Frök. *Hamberg* har en stark och bra röst, men den behöfver ansas och modereras, så att den ej låter skrikig. Hrr *Warberg* och *Strömberg* innehade sina gamla roller som *Eisenstein* och *Frank*; dessa voro sålunda i goda händer. Operetten gick för öfrigt med lif och lust och framkallade efter de båda senaste akterna stormande applåder.

I går torsdag skulle *Audrans* operett »Miss Heylett» återupptagas.

Konsert gafs i tisdags i Vetenskapsakademiens hörsal af fru *Davidaf Afzelius*. Begåfvad med en af de vackraste altröster, som på mycket länge hörts härstädes, måste den framstående sängerskan gifvetvis väcka intresse och skörda bifall, hvar hon uppträder. Så skedde ock vid detta tillfälle. Hennes föredrag af *Schumanns* visor m. fl. hälsades med lifliga applåder af den ganska talrika publiken. Fru *A.* hade erhållit ett värdefullt biträde i fru *Sterky* och hr *Aulin*. Den förra sjöng några förträffliga visor af *A. F. Lindblad* och *John Jacobson* samt tillsammans med konsertgifvarinnan ett par duetter af *Brahms* och *Schumann*, i hvilka de båda friska stämmorna klingade synnerligen väl tillsammans. Hr *Aulin* skördade lifligt och välförtjänt bifall för sitt utförande af *Beethovens* romans i g-dur samt ett par egna kompositioner, nämligen en melodisk *Cavatina* och en ganska karaktäristisk *Mazurka*. Akompanjemanget skötes som vanligt högst förtjänstfullt af fröken *Ellen Dorph*.

Fröken *Tora Hvass* gifver den 18 dennes konsert i Musikaliska akademiens stora sal med biträde af fröken *Selma Ek* och hr *Franz Neruda*.

Musikafnarnas för arbetare hafva börjat anordnas på initiativ af några framstående damer, hvilka ifrå för att också bereda arbetsklassen någon konstnärlig utjuning och förströelse till billigt pris. Den första musikafnaden gafs i lördags i Arbetareföreningens lokal, hvilken var till trängsel fylld af ett hörbarligen ytterst intresserad auditorium. Nästa musikafnaden gifves i morgon lördag. Inträdesafgiften är satt så lågt som till 25 öre.

Litteratur.

Genom Khorasan och Turkestan, minnen från en resa i Centralasien 1890 och 1891 af *Sven Hedin*. Från *Samson & Wallins* förlag har första häftet af en ny reseskildring af den bekante unge reseforskaren under denna titel i dagarne utsändts.

D:r Hedin har redan vunnit godt anseende för föregående arbeten i samma art och torde nu ock kunna påräkna en intresserad publik, då han går att föra läsaren genom trakter, om hvilkas natur, folklif och fornlämningar de flesta knappast ha en aning. Arbetet illustreras rikt och utkommer fullständigt i omkring 12 häften.

En framtidsblick af *Ismar Thiusen*. *Adolf Johnsons* förlag. Bland den »framsynthetslitteratur», som uppkallats af Bellamys bekanta »En återblick», intager detta senaste inlägg ovillkorligen en högst beaktansvärd plats. Den framtidsstat, som författaren skildrar, äger mycken trovärdighet just genom sin frihet från fantastiska öfverdrifter, och, hvad mera är, den äger i all sin nykterhet både skönhet och poesi. Den intrig, omkring hvilken författaren fogat sina sociala framtidsdrömmar, verkar med intagande idyllisk enkelhet, och arbetets läsare skola därför helt visst finna sig angenämt undermållna på samma gång som uppbyggda af det sammans nyttiga syfte att genom kontrasterna påhisa olägenheterna i mångt af vår nuvarande samhällsordning och verka sporrande på enhvar att göra sitt till för att uppnå detta högre sociala ideal. Översättningen är verkställd med mindre vanlig smidighet och omsorg af vår framstående translator hr *J. Granlund*.

Våra barns lif och hälsa, af *d:r Ernst von Brücke*. *Adolf Bonniers* förlag. Om någon, en bok för alla mödrar! Författaren, en framstående Wienerläkare, betraktades som en bland samtidens förnämligaste auktoriteter på barnvårdens gebit, och detta hans efterlämnade arbete har på originalspråket rönt en ovanlig framgång. Med allt skäl kan det därför ock rekommenderas åt den svenska allmänheten, så mycket mer som professor Abelin's bok om vården af späda barn länge sedan utgått ur bokhandeln.

Ur den finska sången af *L. Savén* (Fågel Blå). Andra häftet. — Vi anmälde i fjol det första häftet af dessa teckningar ur Suomis folkliga sång af en författare, som ej bör vara obekant för Iduns publik. Den nu utkomna delen står i intet afseende sin föregångare efter, utan utmärker sig genom samma beaktansvärda förtjänster af ett rent och väljudande versspråk samt smidigt trohet mot originalet, så att det naiva behaget hos Kanteletarsångerna och de finska folkvisorna på intet vis lidit af öfverflyttningen.

Bara en bonne.

Utkast af

Cecilia Bådth-Holmberg.

(Forts. o. slut fr. föreg. n:r.)

Men i gatan nära invid promenaden, samma gata, hvari den adliga familjen bodde, fanns ett hus, hvars första våning låg ganska lågt öfver marken. I ett af dennas med en reflexionsspegel försedda fönster hade en annan ung flicka sin arbetsplats, och härifrån såg hon dag efter dag den ensamma främlingen gå förbi.

Till en början hade hon med en viss nyfikenhet iakttagit henne, funnit den mörka dräkten vackert och af särskild enkel elegans, funnit det krusiga mjuka håret förtjusande och önskat riktigt få blicka in i de oftast sänkta ögonen.

Hon hade skakat smått på hufvudet åt sina vännors tal om detta »dunkla förlutna», som man anade hafva funnits långt borta i alpernas land, och menat, att denna allvarliga främmande kvinna, som så allena vandrade sin egen bana, och som tycktes så oberörd af både beundrande och stickande blickar, helt visst bar en »sann» kvinnas ädlaste prägel.

Och hon hade fattats af en okuflig lust att lära känna denna stadens »gäta», att dela hennes ensamhet, att försöka förmå henne att le och skratta, och försöka följaga det drag af tung ledsnad, som så ofta låg öfver den vackra röda munnen.

Och hon försommade numera aldrig att sitta i fönstret just vid den tid, då bonnen gick förbi med det vackra gullhåriga barnet med det rosiga ansiktet och de kalla ögonen.

I reflexionsspeglar såg hon henne redan på långt håll; och blef hon en enda gång hindrad att passa på, kände hon det nästan, som om hon svikit en förbindelse. Ehuru hon ännu ej lyckats vinna mer än ett eller annat likgiltigt ögonkast af främlingen, hade hon dock en känsla af, att dem emellan rådde ett visst hemligt samförstånd,

och hon inbillade sig, att den unga flickan därute skulle känna sig än mera ensam, om ej hon, hennes ökända vän, dagligen från fönstret bragte henne sin tysta vänskapsgärd af hjärtliga blickar.

Till slut var det också, som om dessa lifliga, vänliga, halft frågande, halft bedjande ögon bakom rutan lyckats genombräta den stela masken öfver det fina ansiktet där ute, som om den unga schweitsiskan förnämmit den sympatiens makt, som här tyst strömmade emot henne i detta för ett söderns barn så kalla och ovänliga land, i denna kvafva, tränga, gråa stad. Hon gick åtminstone ej mera förbi, utan att nästan ofrivilligt se in; hon blickade till en början förvånad, sedan litet ovist in i de grå ögonen innanför rutan; men snart blefvo blickarne förtroliga: det spända uttrycket i dem försvann för ett leende af ömsesidigt igenkännande; den mera formella höjningen på hufvudet öfvergick i en glad nick, och det dröjde ej länge, innan den unga flickan därinne, klädd till promenad, skyndade ut, då hennes fönsterspegel visade, att den unga flickan därute sakta kom gatan fram.

Ett utbyte af hjärtliga ord följde de hjärtliga blickarna; flickan från fönstret sträfvade af all makt att lefvandegöra sitt förråd af franska glosor och vändningar; det gick knaggligt till en början; man skrattade ömsesidigt åt misstagen; den ensamma främlingens drag lifvades, läpparne logo, så att de små mycket jämna och hvita tänderna syntes; promenaden blef henne synbart ett dagligt nöje, och äfven den reglementerade konversationen med lilla fröken, som ej fick försummas, gick märkbart lättare och gladare.

Dessemellan berättade hon lifligt och med lätt bäfvande röst för sin intresserade följeslagarinna om sitt eget land; hon berättade om de »svarta bergens» — Jurabergens — vilda majestät och om den blå Neuchâtelersjöns soliga stränder; hon berättade om sin egen ungdom i detta land, där rankan och sången trifvas, där glada och lyckliga människor lefva, där granatblommans purpur lysert fram mellan mörkgröna lagerträd, där om våren alla höjder äro klädda med allahanda löftrads unga grönska, där de blommande fruktträden inhöjla nejden i ett hvitt och rött blomsterflor, smekt af sjövindens ljumma fläktar, och där luften är fylld af ljuslig doft.

Den främmande flickan drömde sig under dessa samtal tillbaka till detta land; hon glömde den verkliga omgifningen, den enformiga gången framför den dystra byggnaden, hon gaf ej akt på domkyrkoklockornas dofva klang, hvilken liksom rullade ut öfver de höga trädens kronor: hon talade om sitt eget hem, om kära fränder där långt borta i den vänliga gamla staden vid den klara bergsjön och med de snöhöljda Bernalperna söderut.

Och det allvarliga ansiktet hade nu fått lif; de blå ögonen sågo gladt och frimodigt omkring sig, mötte de mötandes blickar, utan att egentligen se dessa — fulla af nytt lefnadsmod; känslan af att vara så allena var försvunnen; det »gätlika» öfver hennes väsen var borta; det var en glad, vacker, vänlig kvinna, som gick där, visserligen en kvinna, som fick sitt bröd i andras tjänst, men i hvarje tum en fin, en verklig dam.

»Är det inte besynnerligt,» sade en af vännorna, en af de vittra i staden, till flickan i fönstret, när dennas bekantskap med den schweitsiska bonnen hunnit vederbörligen dryftas i vännerekretsen. »Är det inte besynnerligt, att det kan finnas flickor, som begagna sig af andras tjänare för att gratis lära tala franska — hvad säger du om sådant!»

Den tilltalade hade spärrat upp sina grå ögon; ett ögonblick förstod hon ej meningen; därefter flög det lifliga blodet upp i hennes ansikte, ögonen gnistrade af harm, och hon stod i begrepp att gifva ett häftigt svar, då vänninnan med ett torrt, retsamt skratt tillade:

»Ja, ja, du, tag inte så illa vid dig — men vore jag den schweitsiska bonnen, så skulle jag inte låta locka mig att försumma mina plikter — hon är betald att lära lilla fröken tala franska, men inte för att ge andra gratislektioner.»

Äsyftad verkan var uppnådd: »gratis lära franska» — »låta locka sig att försumma sina plikter» — den unga flickans hjärta sved; hon hade menat så väl och varit så lycklig, utan en aning om den elaka tydning, hennes fritt visade sympati för främlingen hade fått; och nu vändades hon under smäleken, hon förebrädde sig sin feghet att ej bättre kunna trotsa det dumma förtalet, men hon kunde det ej; hon kände, att hon ej mera gladt och obesvärad kunde deltaga i schweitsiskans dagliga promenad, hon kände, att hon under denna ej skulle kunna uthärda de mötandes

hänfulla blickar, i hvilka hon skulle komma att tro sig läsa: gratis — låta locka —

Ett par dagar var det glada flickansiktet försvunnet från fönstret, och ingen vänlig blick besvarade bonnens frågande och sökande ögonkast. Om någon tid var hon dock där åter, men endast för en enda gång, och hennes tårade ögon och sorgsna skakning på hufvudet kommo henne därutanför att studsas och synbart känna liksom ett styng i hjärtat. När sedan det glädtiga sällskapet, den nyförvärfvade vännen, ej mera kom ut på promenaden, utan i stället helt och hållet försvann från fönstret, blef den mörklädda främlingens ansikte åter allt allvarsammare, nästan ännu mera slutet än förr.

Ögonen upphörde snart att söka ett sympatiskt gensvar bakom fönsterrutan, de blickade åter kallt och likgiltigt framför sig; läpparne buro samma sorgsna drag och voro fast slutna utom under samtalsöfningarna med den lilla; i solsken eller i regndisig luft, dag efter dag, alltid samma timme vandrade hon med denna upp och ned på den breda gången i promenaden, och ej en enda blick skänktes de alljämt melodignolande ungherrarne, »gätan» hade åter slutit sig; ensamhetens tyngd hade åter förjagat ungdomsglädigheten och det lekande väsendet.

Den unga kvinna, som så stilla och mörklädd vandrade bredvid barnet med det skimrande buckliga hårsvallet, och som syntes så känslolös för beundrande eller stickande blickar, var »bara bonne — litet förmer än en vanlig barnpiga.»

Kvinnor i den periodiska pressens tjänst!

Vi ha blifvit ombudda att härmed rikta en uppmaning till alla kvinnor, som i större eller mindre utsträckning arbeta i den svenska pressens tjänst, det de ofördröjligen måtte om arten af sin verksamhet meddela sig med **Damkomitén för Chicagoutställningen, Stockholm**, som behöfver dessa uppgifter för den statistik, som till utställningen utarbetas.

Red. af Idun.

Iduns Uträttningsbyrå.

Som bekant har under flere år med Iduns Expedition varit förenad en Uträttningsbyrå, hvilken ombesörjt alla möjliga uppdrag, som Iduns läsare behagat gifva densamma. Då emellertid under de senare åren såväl Uträttningsbyrån som Tidningsexpeditionen arbeten betydligt ökats och de förra hotat att inverka hindrande på de senare, har Iduns utgifvare beslutit att skilja de båda affärerna från hvarandra och öfverlämna Uträttningsbyrån till en person, som på grund af sin affär synes särdeles lämplig att öfvertaga densamma, enär han ju står i flitigt korrespondens med fruntimmersvärlden. Det är hr *Henric Labatt*; och genom att vända sig till *Henric Labatts Varuförsändningsbyrå*, till hvars annons i detta nummer hänvisas, torde en hvar af Iduns läsare kunna få hvarje som helst uppdrag nöjaktigt uträttadt.

Stockholm i nov. 1892.

Frithiof Hellberg.
Iduns utgifvare.

Innehållsförteckning.

Wilhelmina Strandberg; af *H. L. Victorin*. (Med porträtt.) — En skärgårdssaga; poem af *Wilhelm Akerberg*. — Med egna ögon; af *Laura Fittinghoff*. — Blott för roskull; för Idun af *Sigrid Elmblad (Toivo)*. — Skolskvaller; af *J. F. — m.* — Blommor; för Idun af *Helena Nyblom*. (Forts.) — Iduns julkallassar. — Från farmors ungdom; berättad af henne själf och för Idun upptecknad af *Clas Lundin*. 2. — Husmoderlig almanack; November; af *Stenia*. — Ur notisboken. — Litteratur. — Bara en bonne; utkast af *Cecilia Bådth-Holmberg*. (Slut från föreg. n:r.) — Kvinnor i den periodiska pressens tjänst. — Iduns uträttningsbyrå.

